

СТАН ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

В статті розкривається сучасний стан екстремального туризму. Дається характеристика його видам та місцям де дані види активно розвиваються.

Ключові слова: екстремальний туризм, гори Карпат.

В статье раскрывается современное состояние экстремального туризма. Дается характеристика его видам и местам где данные виды активно развиваются.

Ключевые слова: экстремальный туризм, горы Карпат.

The article reveals the current state of extreme tourism. A description of its species and places where these species are actively developing.

Keywords: extreme tourism, Carpathian mountains.

Постановка проблеми. Україна зі своїм ресурсним потенціалом є країною майже безмежних можливостей для організації активного й екстремального туризму. Більшість експертів відзначають значне зростання попиту на послуги активного та екстремального туризму в Україні в останні роки. Однак слід зазначити, що такий ріст обумовлений розвитком, в першу чергу, гірськолижних видів спорту. Інші різноманітні напрями, популярні в світі, такі як рафтинг, дайвінг, велосипедний туризм, скелелазіння, ще не отримали свого належного розвитку. Можливо, частково це можна пояснити недостатнім обсягом інформування клієнтів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Екстремальні розваги – це нова конкурентна перевага для будь-якого туристичного місця або маршруту. В Україні є багато варіантів для розвитку таких напрямків, однак на сьогодні вони знаходяться, переважно, в стані перспективних розробок [2].

За допомогою екстремального туризму кожен може відволіктися від повсякденних проблем, поглянути на світ по-новому, випробувати неймовірні відчуття, так як екстремальний туризм передбачає частку ризику та адреналіну. Натягнуті нерви теж, як не дивно, можуть допомогти людині зняти втому [5].

Мета статті – виявити стан та розвиток екстремального туризму в Україні.

Виклад основного матеріалу. На даний час на ринку екстремального туризму в Україні лідирують гірські лижі, сноубординг та скі-альпінізм. Добре розвивається інфраструктура гірськолижного туризму в Карпатах ледь справляється з напливом клієнтів, особливо в піковий час - з кінця грудня до кінця січня. Гірськолижні види екстремального туризму в найближчі роки будуть продовжувати розвиватися випереджаючими темпами в порівнянні з іншими видами активного туризму.

На другому місці знаходиться рафтинг. Це досить демократичний вид активного туризму, який привабливий і доступний навіть людям без спеціальної спортивної підготовки. Однак, слід зазначити, що в Україні найбільший розвиток отримав рафтинг по простим маршрутам до 2 категорії складності (всього таких категорій шість), оскільки складними водними маршрутами наша країна не багата. В рамках водних видів спорту слід окремо виділити напрямок каякінга. Зараз цей вид спорту, надзвичайно популярний в світі, в Україні тільки починає розвиватися. Але розвиток каякінга відбувається вражаючими темпами - більш ніж удвічі щорічно.

І третє традиційний напрям вітчизняного активного туризму – пішохідний туризм. Цей вид активного відпочинку в нашій країні має давні традиції ще з часів СРСР. Однак слід зазначити, що в сегменті пішохідного туризму домінують походи, засновані на принципах самоорганізації туристів, тобто некомерційного спрямування [3].

У Закарпатській області достатньо багато місць, де щорічно проводять організований екстремальний відпочинок та екстремальні змагання. До таких

місць належать: м. Мукачеве, місцевість санаторію «Карпати» та санаторію «Синяк», м.Ужгород, місцевість Невицького замку, також околиці річки Боржави, гори Стой та гори Говерли.

У Закарпатській області найбільш розвиненими видами екстремального туризму є: альпінізм та гірсько-пішохідний туризм, спелеологія, гірськолижний спорт, в т.ч. сноуборд, рафтинг, парапланеризм та дельтапланеризм.

Найбільш популярними в Закарпатській області є гірські види екстремального туризму. Найбільш екстремальним видом відпочинку вважається альпінізм, причому долаються різноманітні перешкоди різного ступеня важкості, пов'язані з умовами місцевого рельєфу й клімату.

Гори Карпати на території Закарпатської області є надзвичайно сприятливі для альпінізму та гірськолижних видів спорту, оскільки є порівняно безпечними. Наприклад, г.Кавказу, г.Уралу є більшими за Карпати, проте вони не є безпечними в плані розвитку спортивного туризму, оскільки відрізняються різкими схилами, провалами та ін. небезпеками. В Закарпатті найбільш скелясті гори - це Горгани, вони найменше відвідувані туристами навіть з метою екскурсії. Практично всі інші гори регіону є безпечними та придатними для розвитку альпінізму, але за умови погодження маршруту з місцевими рятувальними загонами та дотриманням правил техніки безпеки. Найбільш відвідувані гори з метою альпінізму - це гори на території Воловецького, Міжгірського, Рахівського, Великоберезнянського, Свалявського та Мукачівського районів. Однією з проблем розвитку альпінізму в Закарпатській області є недостатня кількість досвідчених інструкторів.

З кожним роком збільшується кількість туристів, метою відпочинку яких є гірські лижі та сноубординг. Найвищою гірськолижною базою Українських Карпат є Драгобрат, де два бугельні витяги кілометрової довжини ведуть з висоти понад 1300 м майже на вершину гори Стіг (1704 м).

У Закарпатській області є досить високого рівня гірськолижні курорти з наявним сервісом, що дозволяє і в подальшому успішно розвивати гірські екстремальні види туризму. Позитивним моментом є те, що протягом останніх років збудовано та введено в дію сучасні якісні підйомники та крісельні дороги, відкриті комфортабельні сучасні гірськолижні заклади розміщення.

У Закарпатській області нараховуються десятки печер, однак відомі та доступні туристам без спеціального спорядження лише декілька з них, решта відкрита тільки для досвідчених спелеологів. Найбільш сприятливі для розвитку спелеології об'єкти: карстові печери біля с. Княгиня, карстова печера з прозорими стінами кальциту, карстова «Перлинова печера», закладена у юрських мармуризованих вапняках. Найбільшою печерою є печера «Дружба», довжина близько 900 м, розташована на території Тячівського району.

Сучасні вітчизняні туристичні фірми часто під видом екстремальних турів пропонують на ринку просто тури активного відпочинку та цікавих подорожей. Тобто майже відсутній комплексний та детальний підхід до організації екстремальних турів, повністю враховуючи його специфіку, як це робиться за кордоном. Також значною прогалиною у діяльності вітчизняних туристичних фірм є відсутність спрямованості на міжнародний ринок, фактично відсутня робота по залученні у регіон іноземних туристів-екстремалів. Враховуючи прикордонне географічне розташування Закарпатської області поблизу країн-членів ЄС, традиційні тривалі добросусідські відносини з ними, а також наявність попиту в іноземних туристів на екстремальний відпочинок та інтерес до регіону, важливим є вивчення запитів іноземних туристів-екстремалів, розроблення й впровадження екстремальних турів та пропозиція їх на зовнішньому ринку туристичних послуг. За умови чіткого визначення та розуміння екстремального туризму, ретельної розробки і дотриманні всіх необхідних правил, правильно проведеної маркетингової політиці та рекламно-

інформаційній діяльності можна розраховувати на значний приток як вітчизняних, так й іноземних туристів-екстремалів [4].

Одним із видів екстремального туризму є польоти на повітряних кулях. Цей вид відпочинку вважається надзвичайно романтичним і видовищним і одночасно не пов'язаний з серйозним ризиком для життя та здоров'я людей. Але в той час як у багатьох країнах повітроплавання вже приносить чималі доходи суб'єктам бізнесу, в Україну тільки приходить усвідомлення такої можливості та створюються певні початкові організаційні умови.

Для розвитку вільного туристичного повітроплавання в Україні є всі необхідні передумови, насамперед природні. Перспективними вважаються такі місця, як Карпати, міста Київ і Львов, які є красивими історичними місцями, Кам'янець-Подільський (з можливістю прольоту під мостом), Асканія-Нова тощо. На сьогодні в Україні є 20 повітряних куль.

Стрибки з парашутом - відпочинок для екстремальних туристів з гарною фізичною підготовкою. Цей вид екстріму так само, як і повітроплавання, перебуває на початковій стадії розвитку в Україні.

На сьогодні в Україні існує всього 4 великих дропзони: "Чайка" і "Бородянка" (під Києвом), "Авіа-Союз" (Травневе, Дніпропетровська обл.), Сєверодонецьк Луганської області (для порівняння, на території Великобританії функціонує до 60 дропзон). Через відносно високу вартість стрибків з парашутами нові дропзони вигідно будувати у великих містах із платоспроможним населенням (Донецьк, Львів, Одеса та інші). За рахунок цінової переваги Україна могла б скласти конкуренцію країнам з більш розвиненими традиціями парашутного спорту.

Головною проблемою розвитку парашутингу є те, що на сьогодні - один з найдорожчих видів спорту. Парашутна система коштує \$3-5 тис. (без вартості екіпірування парашутиста), крім того, не вистачає кваліфікованих інструкторів, пілотів, літаків, невеликих аеродромів і полів для приземлення.[5]

Рафтинг більш екстремальний в Карпатах і на Південному Бузі. На даний момент стали дуже популярні рафтинг-тури, в яких учасників забезпечують всім і спорядженням і харчуванням і трансфером.

Популярні місця для рафтингу в Україні: сплави в Карпатах проходять на річках Чорний і Білий Черемош, Стрий, Тиса і Прут. Рафтинг на Південному Бузі по Мигійським порогам. У цих місцях проводять всі види рафтингу і спортивний і похідний і туристичний.

На річках Случ, Тетерів і Рось - це сплави по рівнинним річках з локальними порогами, на них проводять туристичні та похідні рафтинги.

Рафтинг по Дністру, Десні, Ворсклі, Північному Дінцю - це спокійний рафтинг, який теж користується популярністю у новачків. Сплави на плотах проходять в найкрасивіших малозаселених районах. Так що туристи не тільки отримують викид адреналіну, вони можуть насолодитися чудовими пейзажами і дівочої, незайманою природою [6]. Сплави по річках, піші та кінні тури по Карпатським горам пропонуються вітчизняними туристичними фірмами досить давно і вже мають стабільну групу споживачів. Ці послуги дуже популярні також в якості турів вихідного дня. Так само активно просувається розвиток відпочинку під вітрилом.

Висновки. Отже, потреби в екстремальному туризмі існували в Україні давно, але оформилися в пропозиції туристичних компаній 7-10 років тому, оскільки людей дуже складно організувати, до того ж потрібна додаткова підготовка до подібних турів, створення інфраструктури, тощо.

При належній рекламі, інвестиціях і підтримці держави вітчизняний екстремальний туризм зможе стабільно і успішно розвиватися не тільки на туристичному ринку України, але і на Європейському ринку [1].

Список використаних джерел

1. Богатирева Е. / журнал «Туризм і відпочинок» - № 4 - 2006/Пригодницький туризм.
2. Екстремальний туризм [Електронний ресурс]. –Режим доступу <http://referat-ok.com.ua/turizm/ekstremalnii-turizm>

3. Экстремальный туризм в Украине и её регионах-[электронный ресурс]
режим доступа <http://studbooks.net/629588/turizm/>
4. Організація екстремального туризму в Україні-[електронний ресурс]
режим доступа https://revolution.allbest.ru/sport/00430521_0.html
5. Розвиток екстремальних різновидів спортивно-оздоровчого туризму-
[електронний ресурс] Режим доступа
<http://buklib.net/books/32497/>
6. Сплавы по рекам Украины-[Електронний ресурс].- Режим доступа
<http://grand-ukraine.com.ua/rafting>